

ASSETJAMENT MORAL EN PROFESSORAT

A continuació, us transcrivim alguns extractes del seminari sobre “Risc psicosocial i Salut” fet per Lucía Artazcoz, que parlen específicament de l’assetjament moral a l’Ensenyament. Esperem que us sigui d’utilitat.

Dimensions de l’assetjament moral (Zapf et al., 1996)

1. Atac a la víctima mitjançant mesures organitzacionals:
  - Adjudicació de les pitjors tasques
  - No donar-li cap tasca
  - Adjudicació de tasques sense sentit
  - Adjudicació de tasques per sota de les seves habilitats
  - Adjudicació de tasques degradants
  - Jutjar-li la feina de manera errònia o ofensiva

2. Aïllament social de la víctima
  - Restricció de les possibilitats de parlar per part del superior
  - Trasllat a una sala allunyada dels companys/es
  - Prohibició als companys de parlar-hi
  - Negativa a comunicar-s’hi mitjançant miradetes i gestos subtils
  - Negativa a comunicar-s’hi mitjançant indirectes
  - Negar-se a escoltar-la
  - Tractar-la com si no hi fos

3. Atac a la vida privada
  - Crítica constant de la vida privada
  - Terror a través de trucades telefòniques
  - Fer que una persona sembli estúpida
  - Deixar anar sospites que una persona és boja
  - Riure’s d’algun defecte personal
  - Imitar la forma de caminar, la veu o els gestos perquè sembli estúpida
  - Riure’s de la vida privada

4. Violència física (no tan freqüent)
  - Forçar-ne el tractament psiquiàtric
  - Fer-li proposicions sexuals
  - Amenaça de violència física
  - Maltractament físic
  - Violència sexual
  - Atac a les actituds personals (ideològiques)
  - Agressió verbal
  - Rumors

Assetjament moral en professorat

- . El professor diana és seleccionat perquè és bo en la feina i popular entre l'alumnat i els pares i mares.
- . Sovint la causa és fer evident **inconscientment** la incompetència de l'altre.
- . L'assetjament està motivat per l'enveja (de les habilitats) i per la gelosia (de les relacions).
- . L'objectiu és sotmès a crítica constant, malnoms i comentaris negatius.
- . Les crítiques es presenten com un rendiment inadequat que no és real (a vegades és la projecció de la pròpia inadequació de l'assetjador).
- . Eventualment el treballador diana pot rebel·lar-se, però el problema es pot agreujar: obrir-li un expedient, sobrecarregar-lo de treball, assignar-li els alumnes més conflictius, adjudicar-li els pitjors horaris...
- . Si la persona diana continua protestant, es poden "fabricar" queixes: "un pare s'ha queixat de tu", però no es pot revelar la naturalesa de la queixa ni la identitat "per qüestions de confidencialitat".
- . En alguns casos, fins i tot es pot forçar els alumnes a fer una queixa sobre un tema trivial.
- . La persona diana pot iniciar accions legals que poden allargar-se durant anys.

Assetjament en professorat. És assetjament?

- . Un matí arribes 15 minuts tard i el director t'acusa d'impuntualitat habitual. *L'acusació pot no ser certa, però només constituiria assetjament si es fes de forma recurrent.*
- . Oblides anar a una reunió i, com a conseqüència, una setmana després reps una nota d'advertència i tres setmanes més tard una citació per a una reunió formal. *Sembla exageradament sever, però només seria assetjament si formés part d'un patró habitual de conducta.*
- . En una trobada casual pel passadís, ple d'alumnes, el director comença a comentar-te queixes sobre la teva inadequada forma d'ensenyar. *Pot ser l'inici de l'assetjament, però també simplement una direcció amb ben poc tacte.*
- . Un dels teus grups no funciona a causa del comportament d'un alumne conflictiu. Quan has demanat suport et diuen que aquests problemes has de ser capaç de resoldre'ls sol. *La manca continuada de suport pot constituir assetjament.*
- . Segons el director, tot el que fas està malament i et critica tant públicament com privadament. *Això és assetjament.*
- . Et canvien del tot les feines que tenies i sense consultar-t'ho prèviament. *Això és direcció inadequada; però si els canvis sovintegen és assetjament.*
- . Un pare enfadat aconsegueix el teu número de telèfon i et truca constantment a casa a hores intempestives. *Això és assetjament.*

Raons percebudes de l'assetjament moral

- Enveja (63%)
- Superiors febles (42%)
- Competitivitat per la feina o per la promoció (38%)
- Competició per aconseguir l'aprovació i el favor dels superiors (aduladors) (34%)
- Inseguretat laboral (23%)

Conseqüències de l'assetjament moral

•Treballadors

- Augment de les friccions (aversió, irritabilitat o indiferència pronunciada)
- Elevat nivell d'estrès
- Abús de substàncies
- Problemes psicològics (insomni, baixa autoconfiança, ansietat, depressió o símptomes maníacs, cansament greu)

• Grup de treball

- Reducció de l'eficiència i de la productivitat
- Crítica constant al director i falta de confiança
- Augment de l'absentisme
- Baixa tolerància a l'estrès i símptomes generals d'insatisfacció
- Magnificació de problemes menors
- Recerca contínua de caps de turc

Prevenió del *mobbing* a l'escola

- Qualsevol denúncia ha de ser tractada amb confidencialitat
- Pot triar-se una persona perquè aconselli informalment l'afectat/da
- Les queixes s'han de tractar de la següent manera:
  - S'ha d'animar les víctimes que parin els peus a la persona que els està assetjant. Tanmateix, el tema no es pot pas resoldre de manera informal.
  - Pot resultar d'utilitat recollir els incidents i la data per escrit.
  - Si l'assetjament continua el tema s'ha de portar a direcció.
  - Si el problema continua, o l'assetjador és el director, cal buscar consell en la persona triada per fer-ho o en el sindicat.
- El director, o la persona de direcció en qui delegui, ha de discutir el tema informalment amb l'assetjador, i fer-ho de seguida.
- Si així no queda resolt, cal iniciar una investigació.
- Acabada la investigació, la decisió de la direcció ha de comunicar-se per escrit a totes dues parts.
- Si es conclou que hi ha hagut assetjament, han d'iniciar-se els procediments previstos en les normes disciplinàries del centre.
- El presumpte assetjador pot apel·lar la decisió en els 10 dies següents al Cos d'Apel·lacions. La decisió d'aquest organisme és definitiva.
- Ha de considerar-se el canvi de lloc de l'assetjador i no el de la víctima, un cop consultades totes les parts.
- Els professors/es assetjats han de poder rebre suport psicològic.

Responsabilitats de la direcció

- La direcció ha d'exigir i tenir una actitud èticament impecable.
- La direcció no ha de tolerar ni la intimidació ni la discriminació.
- Les falses acusacions d'assetjament no han de perdonar-se i han de tractar-se com un problema disciplinari, d'acord amb les normes de l'escola.